

Fa un parell d'anys, molts ciutadans se sentien desencantats amb la política, i sobretot, amb els polítics. Què ha passat perquè ens trobem en una situació radicalment diferent, en què s'intueix que el 20D hi haurà una elevada participació?

—Hi ha hagut una crisi econòmica molt forta, amb una recessió greu que l'any 2011 li va permetre al PP de captar vots més enllà del seu espai natural. En arribar Mariano Rajoy, molts electors van comprovar que les coses no canviaven gaire, que les polítiques continuaven sent les mateixes, i tot plegat va derivar en una crisi política endèmica. Es va passar a qüestionar un principi clau de qualsevol democràcia: el de l'autogovern. La gent va començar a tenir clar que “no ens representen”, que no importa qui governi, perquè al capdavall, tothom farà igual. És aquí on es trenca el nexa amb el sistema de partits imperant fins llavors.

—Fa 10 o 12 mesos, les enquestes apuntaven una victòria de Podem. Ara, en canvi, sembla que quedarà a 2 o 3 milions de vots del primer classificat. Eren creïbles, tots aquells sondatges?

—Les empreses demoscòpiques estan molt preparades per predir un resultat en situacions d'estabilitat, però quan hi ha un nivell de volatilitat tan gran com l'actual, quan no hi ha ancoratges entre els ciutadans i els partits, és molt difícil de fer cap previsió. Tot i això, per mi sí que eren creïbles les enquestes que parlaven d'una victòria de Podem.

—Podem hauria guanyat les eleccions, si s'hagueren celebrat ara fa un any?

—Això sí que no ho podem saber. En cas d'haver-hi hagut eleccions, hi hauria hagut una campanya electoral i Podem hauria hagut de definir més bé les seves polítiques, tal com ha fet al llarg del 2015. Podem va saber captar molt bé el diagnòstic, el cabreig dels ciutadans, però va fallar molt a l'hora de plante-

LLUÍS ORRIOLS

«Encara que li costi molt, Podem ha de virar més cap al centre»

Lluís Orriols és politòleg, una especialitat molt requerida en una conjuntura tan complexa com l'actual. Doctor per la Universitat d'Oxford, expert en opinió pública i comportament electoral, exerceix com a professor a la Facultat de Ciències Polítiques de la Universitat Carlos III de Madrid.

Entrevista de Víctor Maceda

«Bona part de la ciutadania percep Podem com a massa d'esquerres. La transversalitat de l'inici podien mantenir-la a curt termini, quan la gent els ho perdonava tot, però no a mitjà i llarg terminis»

→ o de cara visible hauria representat un altre perfil, l'única manera que tindrien de guanyar unes eleccions. I aquesta plataforma, és clar, no havia de comptar amb IU, perquè l'escorament a l'esquerra també seria evident. Encara que li costi molt, Podem ha de virar més cap al centre. Vol suplir el PSOE, i per aconseguir-ho, ha de fer aquest moviment. Podem no sap ben bé cap a on anar: si afermar-se a l'esquerra o atacar el centre, tot i que això impliqui frustracions constants.

—Vostè ha escrit que el gran mèrit de Podem ha sigut bastir un partit nou en un temps rècord. No s'assembla massa poc al Podem inicial, el dels cercles i l'assemblarisme?

—A Podem cal posar-li un excel·lent. En molt poc temps ha creat una màquina capaç de competir a les eleccions, de crear moltes candidatures i d'esdevenir una alternativa. No és fàcil crear un partit tan gran en tan poc temps, i a més, no han tingut grans escàndols ni dissensions internes. Un partit que creix tan ràpidament és procliu a rebre persones oportunistes o migpartir-se, i aquest no ha sigut el seu cas.

—En el mapa mental de l'elector, PP i Podem se situen als extrems, i Ciutadans i el PSOE, al centre-dreta i el centre-esquerra, respectivament. En canvi, als socialistes no els serveix de res ocupar "la centralitat" del tauler.

—Tradicionalment, el partit més ben posicionat és el PSOE. Ara, però, és qui més competència té: per l'esquerra hi ha Podem, una competència molt més seriosa que no la que representava IU, i pel centre-dreta, Ciutadans. El PSOE ocupa un espai amb molts vots però on ara mengen molts més. El problema del PSOE és que ha perdut el monopoli del centre-esquerra.

—Té cap dubte que Ciutadans donarà suport al PP, si aquest, com sembla, és el partit més votat?

—Per inèrcia, Ciutadans li donaria el Govern al PP. Si a sobre té l'excusa que el PP és la primera força, els meus dubtes

encara es redueixen més. A la majoria dels llocs on ja han estat decisius, han esdevingut socis del PP, i una gran part dels seus votants —principalment, ex-votants del PP— s'estima més un pacte amb el PP que no amb el PSOE.

—Corrierien el risc de ser fagocitats, en aquest cas?

—El risc, hi seria. No és gaire fàcil gestionar els pactes postelectorals, encara més si, com és el cas, Ciutadans optés per no entrar en el Govern. És evident que el Govern aporta un plus de visibilitat, però tot dependrà de com ho faci. Des del Govern, el PP estaria en condicions de recompondre les seves bases i menjar-se una part de l'electorat de Ciutadans, és clar que sí, però dependria del grau de satisfacció amb la seva gestió.

—Descarta que Albert Rivera siga investit president amb els vots del PSOE?

—Si Rivera queda el segon, ens trobarem davant un escenari encara més

imprevisible. Tan imprevisible com el que teníem ara fa uns mesos, abans de la irrupció de Ciutadans, quan les enquestes no deixaven entreveure de quin manera es podria formar un govern a Madrid. Fins les catalanes, jo sempre afirmava que Sánchez era qui es trobava en les millors condicions per convertir-se en el nou president; des de les catalanes fins a mitjans de novembre, el millor posicionat era Mariano Rajoy, però en cas que Ciutadans quedés en segona posició, la situació es compliria bastant. Faci el que faci, el PSOE ho tindrà molt difícil: si donés suport a Ciutadans, es quedaria a l'oposició amb Podem, però havent votat la investidura de Rivera, i si no votés Ciutadans, seria el responsable de la continuïtat del PP a La Moncloa i s'intensificaria la sensació que PP i PSOE són les dures cares del mateix problema.

—Com afectaran aquestes eleccions a Catalunya?

—Des del punt de vista català, els resultats seran crucials. La solució de l'unionisme passa per Podem, perquè és qui més clarament proposa una tercera via. Davant un canvi d'estratègia del Govern central, alguns votants que el 27 de setembre van optar per l'independentisme serien recuperables. Amb un referèndum o un pacte fiscal, per exemple. Per contra, Ciutadans no aporta cap tercera via, cosa que podria fer encallar encara més —o fins i tot agreujar— el problema català. Per l'independentisme, que Ciutadans fos decisiu a Espanya seria una bona notícia: és allò de "com pitjor, millor".

—Atesa la fragmentació del Congrés, preveu una legislatura curta?

—L'evidència comparada ens diu que, si el Govern es troba en minoria, hem d'esperar una legislatura curta. Els governs de coalició duren gairebé tant com els d'un únic partit amb majoria parlamentària, però els governs minoritaris són més efímers. Especialment si, com sembla que passarà, es troba molt lluny de la majoria absoluta. ●